

Educar amb E d'esperança

A la periferia de les grans ciutats encara trobem barriades amb reduïts guethos impermeables als nous avanços i corrents culturals, i estigmatitzats per la pobresa. On l'educació no troba terra ferma on arrelar-se per tal de fer florir una raó de ser, sent la major motivació per les famílies l'assistència del seus fills a les aules per tal de no perdre els ajuts i gaudir d'un plat calent al migdia. Davant aquesta realitat, els mestres hem d'educar amb E d'esperança per a que ells siguin capaços de trencar amb l'estereotip i canviar el rumb del barri on han nascut.

Els inicis d'una mestra

Aquesta història té el seu començament fa uns anys, als pupitres de la universitat de magisteri de Tarragona. En aquest espai de sabers, els més entesos ompliaven d'idees innovadores els caps d'unes joves aspirants a mestres.

Què l'educació arribés a tothom, sense perjudici de races i estatus social, era quelcom obvi en els temps que ens havien tocat viure. Per tant, una vegada superats aspectes qualitatius com són l'accés a l'educació, el pròxim port fins al qual hauriem de navegar seria l'excel·lència educativa, és a dir, la millora de resultats per tal de competir en un món global.

La vocació de mestra implica ser una mena de Mary Poppins acompanyada d'una bossa sense fons on trobar: l'emoció, recurs i estratègia més adient d'acord a la realitat a la qual has de fer front.

Amb aquesta bossa vaig iniciar la meua singladura trobant-me amb els consabuts punts morts que esdevenen quan realitzem el pas de la teoria a la pràctica. Punts que superem amb l'experiència de situacions que inicialment són noves i que poc a poc resulten familiars ocupant un espai més a la nostra

infinita bossa de viatge.

Els temuts punts morts

Dels llibre de text i la lectura de pedagogs, la vida em va portar a una escola enclavada a un barri que part de la seva història vital està vinculada amb les olimpíades de Barcelona 92. Doncs els pares i avis de l'alumnat actualment adscrit a l'escola van ser enviats en l'any de les olimpíades des de Barcelona.

La població és majoritàriament d'ètnia gitana, tot i que, s'han anat acomodant immigrants d'origen marroquí.

L'escola ampla i il·luminada, té les aules orientades a les petroquímiques. I al igual que les escoles finlandeses, el nombre d'alumnes per aula no excedeix del 15 alumnes, sent en ocasions inferior. Tot i que divergeix d'aquestes en que al país nordic aquesta radio va acompanyat de la valoració de les famílies vers l'educació i els mestres que la duen a terme. Al meu context es ben al contrari.

Al meu grup classe, format per 12 alumnes d'ètnia gitana i 3 d'origen marroquí, s'ensuma l'olor de la desmotivació i desenesperança. Per ells anar a l'escola no té major sentit que no perdre els ajuts o menjar un plat calent al menjador gràcies a les beques.

La majoria no sap que vol ser de gran, de fet, la majoria es conforma amb reproduir el model on els hi ha tocat néixer. I fins i tots, les que saben i podrien, són conscients i accepten que els seus esforços tindran data de caducitat.

Potser el principal punt mort que pot trobar-se a una mestra quan aterritza a una escola amb aquestes característiques és que els seus alumnes i famílies mirin l'educació amb l'esperança de que, a través d'ella, seran capaços de canviar el seu petit món. Ja que, la realitat és que, en aquest context l'educació és un mitjà per a satisfer les necessitats

bàsiques familiars i no una eina que generi canvi i progrés.

La realitat del barri

De les reunions amb les famílies es constata de primera mà la manca de recursos econòmics i culturals, la desestructuració familiar i la normalització de situacions vinculades amb la pressió o agressivitat

La forta tradició que reproduïen generació rere generació ja té escrit els seus destins: les noies al acabar els estudis primaris deixaran d'estudiar i buscaran marit i els nens continuaran el negoci familiar. Aquest poc marge de maniobra per decidir sobre la seva pròpia vida fa que mirin l'educació com quelcom inútil que els fa perdre el temps i fa regnar a les aules l'agressivitat i el fracàs escolar.

No deixa de sorprendre el fet de que un barri tan pròxim a la ciutat mantinguin les seves creences arrelades com a dogmes que els mantenen immovils en el mateix punt de partida. Un part de partida on també troben el seu final.

El dia a dia a l'escola

A diferència de les altres escoles on podem trobar a voluntaris o policies a les hores d'entrades i sortides, per tal de gestionar el trànsit i facilitar l'accés dels infants; a les portes de la nostra escola no trobem gairebé ningú esperant. Els alumnes van arribant amb contagotes.

Abans d'iniciar les classes s'inicia un ritual diari que compren les entrades de matins i tardes. Es tracta d'omplir una graella on es deixa constància dels alumnes que han assistit a l'escola i els que no, i les corresponents trucades als alumnes que hi falten per tal d'obligar a l'assistència i educar a les famílies en l'importància d'anar a classe i, en cas de no poder, informar al professorat.

El compromís d'assistència a l'escola és indispensable per tal

de rebre qualsevol tipus d'ajut i, al mateix temps, és una excusa per aconseguir que els infants despertint un gust pel saber que canviï el seu petit món.

Sovint, entre lliçó i llicó, la desmotivació apareix en forma de conductes disruptives. Sent el principal repte com a mestra el de desterrar el pessimisme de l'alumnat sobre els seu futur i fer créixer una esperança vers l'escola. L'esperança en l'educació serà el motor de canvi per l'infant i pel barri.

Obrim una porta a l'esperança

A les periferies de les ciutats encara trobem entorns amb forta pobresa. Barriades on la tradició ha construït barricades negant el canvi i evolució a les futures generacions destinades a reproduir els patrons familiars on, l'educació no aporta cap valor afegit sinó que garantitza la satisfacció de les necessitats bàsiques.

L'accés a l'educació ha de ser extenssiva a tots els ciutadans ja que ens assegura un benestar futur i uns valors. Però, com fer atractiva una educació que xoca amb la tradició? Com convertir en valuós lo que no té cap valor? Aquest és el repte de la nostra escola, el repte que mes rere mes anirem desgranant junts. És la petita porta cap a l'esperança, que amb les actuacions que duem a terme a l'escola i que us anirem explicant, estem obrint.

Juno53